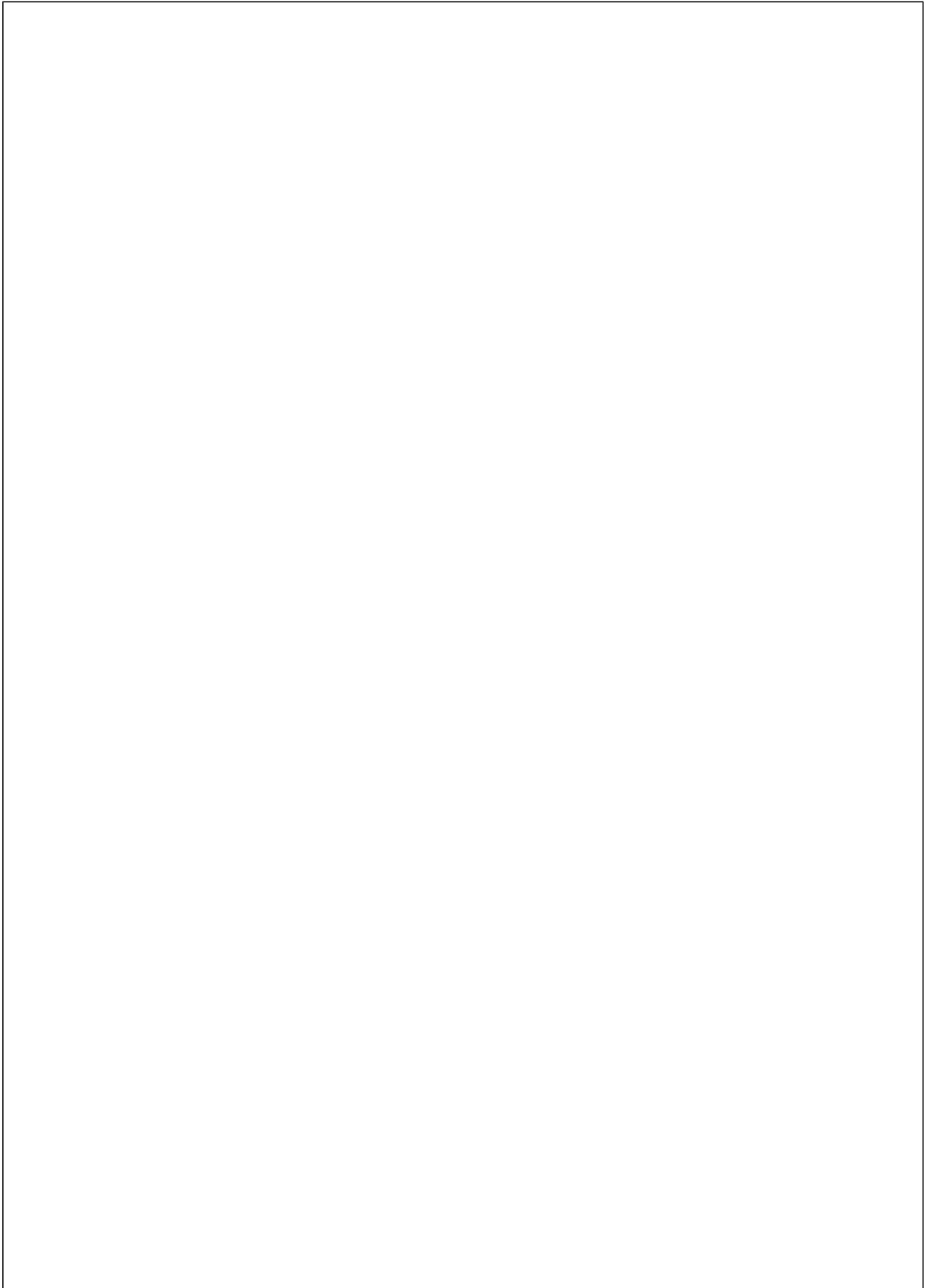

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/231783,Spiew-z-pozogi-Finisaz-wystawy-Zamordowane-miasto-Reliefy-Marii-Hiszpanskiej-Neu.html>
01.03.2026, 07:59

„Śpiew z pożogi”. Finisaż wystawy „Zamordowane miasto. Reliefy Marii Hiszpańskiej-Neumann”

30 października 2025 r. w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie odbyło się spotkanie pt. Śpiew z pożogi, wieńczące prezentację wystawy „Zamordowane miasto. Reliefy Marii Hiszpańskiej-Neumann”, przygotowanej przez Archiwum IPN we współpracy z muzeum.

30.10.2025

[Archiwum IPN](#) [Maria Hiszpańska](#) [Wystawa](#)

Przybyłych na wydarzenie gości, wśród których znalazła się córka Marii Hiszpańskiej-Neumann Bogna Neumann, powitała Marzena Kruk, dyrektor Archiwum IPN i jednocześnie jedna z kuratorek wystawy. Dyrektor Archiwum IPN podziękowała wszystkim instytucjom, które użyczyły eksponaty na ekspozycję i przypomniała ideę powstania wystawy.

Następnie prelekcję pt. *Niemieckie plany wobec Warszawy w okresie II wojny światowej* wygłosił prof. Wojciech Fałkowski (Uniwersytet Warszawski).

W dalszej części spotkania odbył się spektakl literacko-muzyczny, na który składały się wiersze związane z wojenną tragedią Warszawy, odczytane przez aktora Antoniego Pawlickiego ilustrowane muzycznie utworami wykonanymi przez Franciszka Pospieszalskiego.

Wystawa *Zamordowane miasto. Reliefy Marii Hiszpańskiej-Neumann* przygotowana została przez Archiwum IPN we współpracy z Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w związku z rocznicą powstania warszawskiego.

Oś ekspozycji stanowią przechowywane w Archiwum IPN reliefy Marii Hiszpańskiej-Neumann ze zrealizowanego na przełomie lat 1964/1965 cyklu pt. „Zamordowane miasto”. Na wystawie można zobaczyć także nawiązujące do tragedii Warszawy prace graficzki ze zbiorów Zachęty - Narodowej Galerii Sztuki i Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy przy ul. Koszykowej 26/28.

Ważną częścią ekspozycji jest dokumentacja tzw. Planu Pabsta, projektu przebudowy stolicy przygotowanego według założeń Friedricha Pabsta, naczelnego architekta Warszawy od października 1939 r., którego głównym założeniem było uczynienie ze stolicy Polski niewielkiego miasta powiatowego, mającego znaczenie jedynie jako węzeł komunikacyjny.

Na ekspozycji znalazły się również ocalałe detale architektoniczne, pozyskane na potrzeby wystawy z Muzeum Archidiecezji Warszawskiej, bazyliki archikatedralnej św. Jana Chrzciciela w Warszawie oraz Muzeum Warszawy, a także, wykonane przez Henryka Śmigacza i Antoniego Snawadzkiego, fotografie pokazujące systematyczne niszczenie Warszawy, którego apogeum było barbarzyńskie burzenie miasta przez Niemców w 1944 r.

Centrala

Archiwum IPN

Wystawa